

Štvrtá nedeľa cez rok A

29. januára 2023

Mt 5, 1 – 12a

Milé sestry a bratia v Kristovi

V dnešnej dobe mnohí ľudia sa snažia presadiť v živote, byť lepší ako sú tí ostatní. Platí to nielen vo verejnom živote, v politike – ale často aj v tom osobnom, súkromnom - dokonca aj vo vzťahoch. Namiesto spolupráce s druhými, ich chceme premôcť, dostať do nevýhodnejšej pozície. Podvedome sa pritom odvolávame na naturalistický pohľad na život pochádzajúci ešte z 19. storočia, ktorý sa nazýval evolucionizmus. Tento názor človeka podriaďoval zákonom prírody a evolúcie - tvrdil, že aj pri človeku, rovnako ako v prírode pri zvieratách platí zásada evolúcie: presadia sa a prežijú len tí silnejší - a to na úkor slabších. Vraj sa nemáme nechať spútať zábranami a prílišným ohľadom na ostatných a máme sa snažiť presadiť sa. Bohužiaľ už aj my kresťania často potichu súhlasíme - ani my už často nevieme odolať pokušeniu sily a moci - a hľadáme spôsob, ako presadiť svoje záujmy, alebo záujmy cirkvi. Nezriedka pri tom oprášime aj staré heslo „účel svätí prostriedky“.

Dá sa ale takto dosiahnuť ozajstná spokojnosť, dá sa takto vybudovať skutočná spoločnosť? Nerobí nás naopak moc nad inými a na úkor iných práve naopak osamelými a nespokojnými? Nevidíme, ako nezriedka tí, ktorí sa v spoločnosti dostali na výslnie a získali určité postavenie, siahajú častejšie po alkohole, alebo po droge? No a my kresťania sa v tomto ohľade ešte máme aj pýtať, či takéto konanie schvaľuje Ježiš Kristus, či nám práve on neukazoval iný prístup k životu, k druhým ľuďom?

Evanjelium doslovne znamená radostné posolstvo a naozaj hovorí o radości – ale o hlbokjej a opravdivej radości - nie takej, ktorá sa získava za každú cenu, aj na úkor iných. Dokonca pre túto hlbšiu radość používa evanjelium zvláštny názov – nazýva ju blahoslavenstvom, dnešné evanjelium spomína osem takýchto blahoslavenstiev. Samotné toto slovo naznačuje radość, ktorá chce preniknúť celé naše bytie, celý náš život. Tieto na prvý pohľad zvláštne vety hovoria o radości, ktorá sa nedá izolovať od celku života. Nie je to radość, ktorú by sme získali pestovaním nejakej izolovanej vlastnosti. Tieto blahoslavenstvá sa nezískavajú stiahnutím sa do sféry súkromia, do sféry vlastného vnútra. Naopak blahoslavenstvá platia spolu, chcú obsiahnuť celý náš život.

Týchto osem viet, ktoré predstavujú pomyselný „návod“ k ozajstnej spokojnosti by bolo možné rozdeliť na dve skupiny. Prvé štyri hovoria o radości, ktorá vychádza z nášho vnútra. Je to radość, ktorá chápe, že k spokojnosti srdca nemôžeme kráčať prvoplánovo, ale naopak: nesmieme pri tom zabudnúť na ozajstné hodnoty v našom živote – tie, ktoré sa nedajú vyrobiť. Kto sa to naučí, ten vie i núdzu trieť i oplývať, vie jedným okom plakať a druhým sa smiať, nekričať a napriek tomu získať svoje miesto vo svete, nehľadať len svoj vlastný izolovaný prospech, ale spravodlivosť, ktorá myslí aj na ostatných.

Popri zdrojoch vnútornej radości Ježiš zároveň spomína aj ďalšie štyri, ktoré sa snažia viac uchopiť spoločenský, verejný život. Tie ešte silnejšie pripomínajú, že ozajstná radość sa získava spolu s inými. Je to radość, ktorá sa nezískava manipuláciou moci, ale pokorou pred životom, ktorá očisťuje naše srdce, otvára ho k štedrosti voči iným, teda k milosrdenstvu, ktoré je opakom presadzovania sa na úkor iného. Kto sa to naučí, tomu potom nie je problém znieť i prenasledovanie pre spravodlivosť.

Ježiš tieto blahoslavenstvá spojil do jedného celku. Neoddelil verejný život od súkromného. Pripomenul, že obom majú vládnuť nie zákony, ale srdce, ktoré je otvorené pre druhého, pre Boha, pre skutočný život. Srdce, ktorému je cudzie taktizovanie i skrývanie sa za rôzne masky.

V prvej cirkvi to najlepšie pochopil apoštol Pavol. Ak Korinťanom pripomínal, že medzi nimi nie je mnoho tých, ktorí by profitovali z tohto sveta, nechcel ich tým nejako utešovať. Chcel im pripomenúť, že kresťanstvo má na viac, ako nás posúvať po spoločenských rebríčkoch. Má na viac vtedy, ak sa nezapletieme do izolovanej súkromnej zbožnosti, ani sa nezamotáme do zákonov a moci tohto sveta. Vtedy nás môže - a cez nás aj iných – kresťanstvo privádzať k tej radosti, ktorá vyplýva zo života samotného. Života, ktorý sa žije z jeho podstaty, nie zo zdania, nie z masiek.

K životu, o ktorom Ježiš hovorí, treba určitú pokoru, mali by sme ho vedieť hľadať v studničkách našich sŕdc, aby sme v nich našli prameň skutočného života. Tak, aby tak nám ako aj iným mohol byť prameňom živej vody, ktorá vie naplniť celý náš život.

Viliam Arbet